

KARAELEMAS DİYÂRINDA
BİR EFSANE

UZUN MEHMET

UZUN MEHMED, 19. yüzyılda yaşamış, taşkömürünü Türkiye'de ilk olarak bulan, Zonguldak'lı, bir köylü wasıfüdür. Onun döneminde kömür İngiltere'den ithal ediliyordu. Para ödemenin yanı sıra, İngiltere ile savaş halinde olunduğu için, kömür temini neredeyse imkansızdı.

Sultan II. Mahmud Han, bir ferman çıkararak memleketin her yerinde kömür aranmasının emretti. Bahriyeli askerlere de kömür numunesi verilerek, terhislerinden sonra, kömür aramaları istendi. Uzun Mehmet'in komutanı da bir gün elinde siyah bir kaya parçası ile pelek askerlere:

— Arkadaşlar, elimdeki taşın adı "Kömür'dür. Taş gibi pöründüpüne baktığın, ateşle atıldığında çayır çayır yanar bu, dedi. Sonra askerlere bu taştan birer para vererek, gittikleri memleketlerinde bu taşın benzerini aramalarını, bulup kendisini haberden etmelerini istedi.

Uzun Mehmed, Kestaneçi Köyüne döndükten sonra, pündüz kömür aramaya başladı. Kişi kırık un içine değirmene gittipinde de aramalarına devam etti. Değirmende sıranın kendisine gelmesini beklerken Ereğli-Zonguldak-Kösedağ civarındaki Neyren (Niren) Dere'si boyunda araştırmalarını sürdürdü. Bir gün komutanının elindeki taşa benzeyen siyah taşların olduğunu bir alan pördü. Hemen yanındaki auvala bu taşlardan koyarak heyecanla evinin yolunu tuttu. Eve geldiğinde annesi Gali Girpi ile tutusturduğu oacta corba pişiriyordu. Mehmed auvaldaki taşlardan bir kaşını bu ateşte attı. Bir süre sonra, siyah taşlar tutuşup yanmaya başladı. Komutanının verdığı, aranan taşın bu olduğunu anladı. Ertesi gün bulduğunu yerden paraalar alarak, İstanbul'a gitti. Bunları gerekli yerlere teslim etti. Kendisine 50 kese altın mükafat verildi. Ayrıca 600 kuruş maaş bağlandı. Bir heyetle Zonguldak'a dönüp, kömür damarını gösterdiği sırada, kahvesine zehir konularak öldürülüdü. (1829) Kömürün bulunusunu 8 Kasım 1829 olarak tarihe geçti.

Zonguldak'ta bulunan kömür ocaklarından ikisine "Uzun Mehmed I ve Uzun Mehmed II" adları verildi. Ayrıca Zonguldak caddelerinden birine de "Uzun Mehmed Caddesi" denildi. Uzun Mehmed hatırasına şehrin en güzel yerine madenci feneri şeklinde anıt yapıldı.

